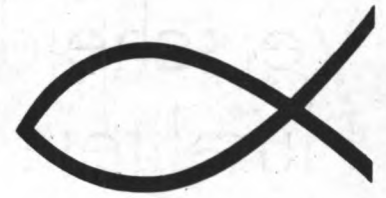

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging opbouw

„Op Uw zaligheid wacht ik, Here”

Genesis 49

De meesten van U zullen de titel van mijn toespraak wel hebben thuis gebracht. „Op Uw zaligheid wacht ik, Here” - het zijn de woorden die vader Jakob op zijn sterfbed sprak, toen hij bezig was zijn zonen één voor één te zegenen. Middenin die zegenspreuken last hij dan dit adventswoord in.

Als U het naleest in dat grootse bijbelhoofdstuk, Genesis 49, dan doet U een eigenaardige ontdekking.

Zijn dit eigenlijk wel zegeningen die de aartsvader uitspreekt? Zeker, sommige wel, maar andere niet. Er zijn zelfs vloekwoorden onder. Over de zonen Simeon en Levi bijvoorbeeld: „vervloekt is hun toorn, want dit is hevig en hun grimmigheid, want die is hard.”

En zo is er meer. Verwijten worden gedaan, er wordt gespot, ironische toespelingen worden gemaakt. Het is bijna onmogelijk je voor te stellen dat op deze wijze een vader afscheid neemt van zijn kinderen. Totdat je je realiseert dat hier de Geest heerst over het vlees en dat niet zozeer een vader spreekt tot zijn kinderen als wel een profeet tot zijn toekomstig volk. „Komt bijeen, opdat ik U bekend make wat U in de toekomstige dagen wedervaren zal”, luidt het aan het begin. Jakob heeft woorden moeten spreken die hem als vader ten hoogste verheugd, maar ook ten diepste pijn gedaan zullen hebben.

Toch spreekt de bijbel van 'de zegen van Jakob', alsof er in dit bekende hoofdstuk alleen maar licht schijnt zonder schaduw. Hoe kan dat? Als een profeet vandaag zich tot de ganse oecumene der kerken zou richten (zoals vader Jakob de oecumene van de twaalf stammen van Israël voor ogen had) dan zou hij, als hij eerlijk was, ook moeten prijzen en laken, moeten zegenen en vervloeken. Hoe kan dan toch zijn gehele boodschap als zegen getypeerd worden? En trouwens ook de bijbel zelf, die evenzeer die beide kanten kent van zegen en vloek, hoe kan hij als ge-

DOOR
H. DE JONG
AMSTERDAM

heel niettemin de naam van 'evangelie' dragen, 'blijde boodschap'? Dat kan omdat de vloek de zegen dient. Er is in de bijbel geen evenwicht tussen die twee, zodat het bij de Here God om zo te zeggen kan vriezen en dooien en Hij een soort kruis-of-munt-spel met ons speelt. Nee, met ál zijn woorden, lovend of afkeurend, prijzend of bestraffend, zegenend of vervloekend, duwt de Here God ons één kant op en dat is de kant van zijn heil.

U weet wellicht dat in de zegen van Jakob het woord over Juda het hoogtepunt vormt. „Juda, gij zijt het; U zullen uw broeders loven... De scepter zal van Juda niet wijken, noch de heersersstaf van tussen zijn voeten, totdat Silo komt en hem zullen de volken gehoorzaam zijn”. Een klinkklare adventstekst, die de komst aankondigt van de Zaligmaker.

Als je deze woorden leest, dan denk je: wat een prachtig moment voor vader Jakob om hier die verzoeking te slaken: op uw zaligheid wacht ik, Here. Maar nee, de aartsvader heeft dit woord in het midden van zijn toespraak geplaatst, toen hij op de helft was van de spreken over zijn twaalf zonen.

En zo heeft hij met dit verwachtingswoord ze *alle twaalf* omarmd en ze aan de voeten van de vorst uit Juda's stam neergezet. Hij heeft gezegd: ik en jullie allemaal, - wij moeten het van Hem hebben, wij moeten zijn heil verwachten. Wie ik ook ben, want ook mijn leven kent schaduwplekken, en wie jullie ook zijn, lievelingen en schavuiten, wij moeten samen naar dat midden toe, naar die Ene, van God gegebene, aan wie zelfs de volken onderdanig zullen wezen.

En toen is er dit gebeurd in Israëls geschiedenis dat er, de tijden door,

uit al die stammen gekomen zijn die zich hielden aan de komende Zoon uit Juda. Velen hebben dat gedaan, niet allen. 'Op Uw zaligheid wacht ik, Here' had vader Jakob gezegd en het was een parool, en wachtwoord voor allen. De boodschap zat er in: volg mij in deze verwachting! Maar nog eens: velen, niet allen hebben dat gedaan. Dit woord is als een zwaard door de ziel van heel het volk gegaan. Het was tot een val en een opstanding van velen in Israël, zoals dat steeds gaat met het Woord van God: de ene is het een levensgeur ten leven, de andere een doodslucht ten dode.

Zo waren er - stel ik mij voor - Rubenieten, die later die woorden van vader Jakob hoorden en zeiden: Wat? Heeft hij zo'n smet op onze stam gegooid en ons voor goed opgescheept met het brandmerk der schande? Mogen wij vanwege een misstap van onze stamvader de eerstgeborenen niet zijn in het midden van Israël? Wij nemen dat niet! En geestelijk namen zij afscheid van het volk dat wachtte op Gods heil.

Maar er waren er ook uit diezelfde stam die een andere houding aannamen. „Wij buigen ons onder dit oordeel”, zeiden ze en daarmee verdiepten zij hun heilsverwachting en schoven zij geestelijk op in de richting van de Messias van Israël. Ja, zegt u, maar nu noemt u er ook ééntje: Ruben, die het huwelijk van zijn vader aantastte. Hoe zat dat met de anderen? Er waren toch ook lieve jongens bij? En die konden toch zeker recht doorlopen? Die hoefden toch niet onder zo'n juk door? Ach, ik denk dat het in het leven erg moeilijk is om met je fouten, maar ook om met je bevoorrechting goed om te gaan.

Neem nou Jozef die in de zegen van Jakob met het goede overladen wordt en dat is niet vreemd als je aan de rol van deze zoon in Egypte denkt. Maar als je dan eens nagaat wat voor een hautaine rakkers de zonen van Jozef in de

Inhoud

- 1 Drs H. de Jong,
„Op Uw zaligheid wacht ik, Here”
- 2 Drs A. M. van Leeuwen,
Verscheidenheid: Ja!
Pluraliteit: Nee!
- 2 Ds A. H. Algra,
Pastorale Notities
- 3 Ds M. R. van den Berg,
Bezinning op de ambten (2)
- 5 Ds H. Amelink, Te Berde
- 6 T. Hoekstra, Ex Libris
- 6 Drs O. Mooiweer, Pers-
schouw
- 6 P. C. van Wijk, Terloops...
- 7 Drs O. Mooiweer, Boekbe-
spreking
- 8 Drs O. Mooiweer, Pers-
schouw

geschiedenis van Israël vaak geweest zijn, Efraïm en Manasse, wel, dan moet je zeggen dat er zich ook door die stammen heen een schifting heeft moeten voltrekken en dat het ook bij hen slechts een overschot is geweest dat zich bij de heilsverwachting van de aartsvader aansloot. En hetzelfde is te zeggen van Juda. Velen van die stam is de wijn van de Messias-belofte naar het hoofd gestegen. Ze hebben er onder hun broeders de tyran mee uitgehangen.

Nee, héél Israël, álle twaalf stammen, zij hebben zichzelf moeten verloochen om Jakob in zijn adventsverwachting te volgen.

En dat geldt voor de kerk van alle tijden en plaatsen. De deur van de geboortekerk in Bethlehem is expres erg laag gehouden. Om uit te beelden dat wie het heil des Heren verwachten en daartoe de Christus aanbidden, door de knieën moeten. Bozen en goeden gelijkelijk.

Boos en goed, die woorden krijgen in de ontmoeting met Christus een andere betekenis. Boos is wie tegen Christus' heil nee zegt en in z'n oude hoogmoed, fatsoenlijk of onfatsoenlijk, verder wil leven, en goed is wie bij zijn eigen deugden en ondeugden vandaan loopt en met vader Jakob zegt: op Uw zaligheid wacht ik, Here.

Toespraak voor de Alle-dag-kerk
op 30 november j.l.

Verscheidenheid: Ja! Pluraliteit: Nee!

In de maand oktober publiceerde ds W. G. Rietkerk een drietal artikelen, waarin hij een lans brak voor een plurale ontwikkeling van de kerk. In onze kerken moeten wij niet krampachtig streven naar eenvormigheid, maar bewust kiezen voor pluraliteit. Deze pluraliteit - hoewel op zichzelf niet zonder gevaren - is een voorwaarde om de 20e eeuwse mens een 20e eeuwse mens te worden. Dit pleidooi voor een plurale kerk heeft bij mij het één en ander losgemaakt. Het resultaat van mijn overwegingen leg ik u hierbij voor. Deze week ga ik in op de eerste twee artikelen van ds Rietkerk. Een volgende week hoop ik te reageren op het slotartikel.

Pluralisme

Dat wij in een pluralistische maatschappij leven, ervaren we de laatste tijd aan den lijve. Allerlei groepen in de samenleving vechten om hun eigen belangen. Tussen al die groepen bestaat een zeker machtsevenwicht. Maar omdat de belangen nogal eens tegengesteld blijken te zijn, is dat evenwicht heel snel verstoord. Met alle gevolgen van dien. Een pluralistische samenleving wordt niet beheerst door de klassenstrijd, maar door de botsing van groepsbelangen. Het waardevolle van de artikelen van ds Rietkerk ligt voor mij hierin, dat hij op een indringende wijze de vraag in het midden van onze kerken legt: hoe moeten wij in onze samenleving, die in 1000 eilanden uiteen is gevallen, kerk van Jezus Christus zijn?

Pluraliteit

Gezien de slotsom waartoe hij aan het einde van de eerste twee artikelen komt, is het ds Rietkerk in heel zijn betoog hierom begonnen, dat wij het ene geloof, dat wij samen met heel ons voorgelacht belijden, helder verwoorden zullen met het oog op onze tijd. Zijn pleidooi voor een plurale kerk wil aan dat doel dienstbaar zijn. De kerk moet de mensen van de 20e eeuw dáár opzoeken waar ze werkelijk zijn, om hen zo met het Evangelie te bereiken. „Een kerk die zich vastlegt op één sociale laag of die alleen present is in een bepaalde sektor van de samenleving mist haar roeping om Christus te verkondigen en te vertegenwoordigen in alle sectoren van de samenleving”.

Ds Rietkerk blijft echter bij de verscheidenheid binnen de plaatselijke gemeente niet staan, maar voert het pleit voor ruimte voor verschillen tussen de gemeenten onderling. „...geen enkele kerk heeft de volle waarheid in pacht, in geen enkele plaatselijke gemeente vinden wij alle kleuren van het heil, maar in de veelkleurigheid van ge-

DOOR A. M. VAN LEEUWEN VLAARDINGEN

meenschappen en plaatselijke kerken, waar ieder de leiding van Gods Geest volgt, komen hier andere Geestesgaven naar voren dan dáár, beluister je in deze gemeente weer iets wat je ginds niet hoort en komen naast de ambten ook de gaven beter tot hun recht”. Aldus omschrijft ds Rietkerk de door hem voorgestane pluraliteit. Juist die pluraliteit moet de kerk vandaag de kans bieden om de 20e eeuwse mens een 20e eeuwse mens te worden.

Huisbezoek

„Trouw” van 3 dec. had een volle pagina over het kerkelijke huisbezoek, met een geestig cartoon van de dominerende dominee in de grootste stoel, een dikke sigaar, een streepjesbroek en een zwart jasje en de leden van het gezin luisteren eerbiedig naar hetgeen Zijn Eerwaarde ambtelijk naar voren brengt. In het artikel, het is van J. G. A. Thijs, wordt geregistreerd hoe in de steden en op het platteland nog huisbezoek gedaan wordt en hoe er kleine verschillen zijn tussen de tradities „rechts” en de modernere aanpak „links”. De vragenlijsten van vroeger worden niet meer afgewerkt. Eertijds had je die. „Gaat iedereen in dit gezin trouw twee maal 's zondags ter kerke? Gaan de kinderen trouw naar de catechisatie? Worden de jeugdverenigingen bezocht, de mannen- en de vrouwenvereniging? Heeft men nogal stichting onder de prediking?” Enz. In vele gemeenten gaan de broeders niet meer twee aan twee, omdat, zoals prof. Dijk indertijd al betoogde, men gemakkelijker spreekt als er maar één bezoeker is, en het vertrouwelijke karakter van het huisbezoek dan ook beter gewaarborgd is. In het

Voor mij ligt hier de kernvraag: is het werkelijk onze roeping om als een plurale kerk de pluralistische samenleving van onze tijd tegemoet te treden?

De feiten

Het is opmerkelijk dat ds Rietkerk bij zijn pleidooi voor een plurale kerk zijn uitgangspunt neemt in de geschiedenis. Hij begint namelijk met de constatering „dat de vorm en structuur van de kerk altijd nauw samenhangt met de vormen en structuren van de samenleving”. Is dit echter wel een constatering in de zin van een vaststelling van feiten?

We geven onmiddellijk toe, dat de kerk zich in de loop van de geschiedenis maar al te vaak heeft aangepast aan de heersende maatschappelijke structuur. Maar gelukkig is het ook wel eens anders geweest. De bestuursvorm die in 1816 aan de Hervormde Kerk werd opgelegd, paste uitstekend in het staatsbestel van die dagen. Toch hebben onze vaders er zich hartstochtelijk tegen verzet, omdat deze bestuursvorm een sta-in-de-weg bleek te zijn voor een kerkelijk leven in gehoorzaamheid aan Christus.

Juist omdat we uit de geschiedenis weten, dat de structuur van de kerk zomaar overeenkomst gaat vertonen met die van de samenleving, zullen we temeer bedacht moeten zijn op het gevaar dat de samenleving ons een structuur opdringt, die aan de kerk zelf wezensvreemd is.

Pastorale notities

DOOR A. H. ALGRA sr. MAASSLUIS

artikel van Thijs wordt ook de mening weergegeven van W. Meijer (vrijgemaakt) dat het huisbezoek niet afgesproken maar afgekondigd of aangekondigd moet worden. Niets geen verhalen dat het niet schikt, want de mannen-broeders zijn Christus' ambassadeurs en daar moet alles voor wijken. Ik geloof, dat ik daar al eerder eens bezwaar tegen gemaakt heb. Ambassadeurs moeten zich bescieden opstellen in het land waarheen zij gezonden zijn. De huisbezoekers zijn gast in het gezin dat zij bezoeken. Zij komen niet om de lakens uit te delen en zeker niet om tussen de lakens te kijken. Ik heb het wel meegeemaakt dat de gastheer of de gastvrouw het gesprek met gebed begon en met de lezing van een gedeelte uit de Schrift en dat is goed, want de ambtsdragers ko-

Ds Rietkerk bagatelliseert dat gevaar. Het is nu eenmaal een historisch gegeven dat de kerkelijke structuur een nauwe samenhang vertoont met die van de samenleving. „Als het eigene van de gemeente van Christus en haar uniekheid maar genoeg benadrukt wordt is dat niet erg, misschien zelfs voor de hand liggend of soms onvermijdelijk”.

Deze laconieke omgang met de feiten wrekt zich m.i. in een wel heel argeloos en onzorgvuldig gebruik van het woord 'pluraal'. Nu eens wordt het gebruikt in de zin van 'veelkleurig', 'een zekere verscheidenheid bevattende'; dan weer krijg je de indruk dat er 'pluriform' mee wordt bedoeld. En dat, terwijl het woord letterlijk 'meervoudig' betekent. Daar komt nog bij, dat dit woord in het heden-dagse spraakgebruik zijn lading ontleent aan de sociologie. Sociologen gebruiken het - ds Rietkerk geeft dat zelf ook ergens aan - om er een bepaalde maatschappijvorm mee te karakteriseren. Volgens een gangbare definitie is een plurale samenleving een samenleving welke twee of meer groepen herbergt, die qua ras en cultuur sterk verschillen en een eigen leven leiden (!), maar niettemin economisch en politiek één maatschappij vormen.

Als het begrip 'pluraliteit' door het gebruik zó gestempeld is, doen we er m.i. verstandig aan om het niet te gebruiken met het oog op de kerk.

men het Woord niet in het gezin brengen: het Woord woont daar al en het deed Zijn werk, al lang voordat de broeders kwamen. De broeders die op huisbezoek gaan, moeten dus maar geen verbeelding hebben en ik vermoed ook, dat zij zelf van de huisbezoeken geen hoge dunk hebben. Na het éne bezoek denk je: We hadden veel minder fors moeten spreken; na het volgende denk je: we zijn te slap geweest, we hebben de kern niet geraakt, we zijn aan de oppervlakte gebleven. Je fietst als huisbezoeker tenslotte naar je eigen huis terug met een vervelend gevoel van gefaald te hebben. Er wordt door ouderlingen gezegd, dat dominee maar geen huisbezoek moet doen, omdat hij zijn tijd beter gebruiken kan. Dat argument is tekenend voor hun waardering van het traditionele jaarlijkse huisbezoek. Juist daarom denk ik, dat het goed is, om bij die traditie te blijven. Als het geen „efficiënte tijdsbesteding” is, dan kon het wel eens het beste werk zijn. Als we vermoeden, dat we geen enkel huisbezoek goed gedaan hebben, leren we dat in zwakheid de kracht wordt volbracht. Dat blijkt ook zo nu en dan.

Het Nieuwe Testament

Na een oriëntatie aan de hand van de feiten volgt de bezinning op het Nieuwe Testament. De conclusie van ds Rietkerk luidt: „Wij zien in het N.T. hoe de kerk naar haar wezen pluraal is. De pluraliteit die ds Rietkerk hier op het oog heeft gaat verder dan een zekere mate van verscheidenheid. „Al direct van de aanvang af blijkt er in de N.T.-ische gemeenten een enorme ruimte voor onderlinge verschillen”. Ds Rietkerk licht deze uitspraak toe, door o.a. te wijzen op de verschillen tussen de joodse christenen en de heidenchristenen.

Nu is het verschil tussen joods-christelijke en heiden-christelijke gemeenten vanuit het Nieuwe Testament inderdaad gemakkelijk aan te tonen. Maar de kerk van vandaag zijn die verschillen op geen enkele wijze normatief!

Historisch gezien mogen we zeggen dat een ontwikkeling in plurale richting voor de jonge kerk een reëel gevaar is geweest: joods-christelijke en heiden-christelijke gemeenten die, binnen een formeel kerkverband, een geheel eigen leven leidden. Als overgangsmaatregel is een enigszins gescheiden optrekken van christenen met een joodse en met een heidense achtergrond ook wel getolereerd, maar dan uitsluitend als fase in de groei naar eenheid. Niet de feiten die van dit moeizame proces getuigen zijn voor ons normatief, maar de opdracht om bij alle verscheidenheid één te zijn (vgl. Ef. 2:11-22). Het is een eenheid die gefundeerd ligt in Jezus Christus en in het Woord. Maar die eenheid is wel degelijk bestemd om in de gemeenten ieder voor zich en in hun onderling verkeer concreet gestalte aan te nemen.

Het Nieuwe Testament laat op openhartige wijze zien, dat de groei naar eenheid tussen joden en heidenen in de kerk met heel wat storingen gepaard is gegaan. Dat mag ons best wat ontspannen maken in het omgaan met de verschillen van inzicht die er in de kerken kunnen bestaan. We mogen er echter geen excuus aan ontleenen, om daarmee werkelijke verschillen te legitimeren.

De gemeenten, waarmee we in het Nieuwe Testament te maken hebben, kennen zeer zeker een bepaalde mate van verscheidenheid. Elke gemeente heeft een andere ontstaansgeschiedenis; de ene gemeente leeft onder andere omstandigheden dan de andere. Niettemin is de kerk naar haar wezen één, niet pluraal.

„Voor allen alles . . .”

Tenslotte kom ik terug op de vraag die ds Rietkerk in ons midden legt: hoe moeten wij in een pluralistische samenleving kerk van Jezus Christus zijn?

Het lijkt me een uitstekende gedachte om op deze vraag een antwoord te zoeken aan de hand van 1 Kor. 9:19-23 zoals ds Rietkerk dat zelf aangeeft. Paulus verklaart daar, dat hij de jood een jood is geworden om joden te winnen, en dat hij de heiden een heiden is geworden om heidenen te winnen. Willen wij de mens van de 20e eeuw winnen voor het Evangelie, dan zullen we a.h.w. in zijn huid moeten kruipen. Dat betekent niet dat we het Evangelie voor de tegenwoordige mens acceptabel moeten maken. Door de jood een jood en de griek een griek te worden heeft iemand als Paulus ervaren dat het kruis voor de jood een ergernis en voor de griek een dwaasheid was, heeft hij gepeild waar de weerstand tegen het Evangelie wezenlijk was.

Wat in dit verband echter van groot belang is, is dat we zien dat het hier gaat om de éne Paulus, die zowel op het joodse als op het griekse front strijdt: „Voor allen ben ik alles geweest om in elk geval enkelen te redden” (1 Kor. 9:22).

Is dat ook niet de opdracht voor de gemeente vandaag. Dat elke gemeente probeert om zoveel mogelijk 'voor allen alles' te zijn? Dat iedere gemeente zich zoveel mogelijk richt op alle sectoren van de samenleving?

Ik geef toe dat je nooit helemaal ontkomt aan een zekere taakverdeling tussen de gemeente onderling. Maar moeten we dat als ideaal propageren? Een kerk in een universiteitsstad zal extra aandacht moeten besteden aan studenten, maar zal m.i. geen studenten-gemeente moeten worden. Zelf ben ik tenminste blij, dat ik tijdens mijn studie in Utrecht lid was van een 'gewone' gemeente, waar je als student samen met zakenlui, middenstanders, huismoeders, ambtenaren en noem maar op, kerk mocht zijn.

De door God geschapen verscheidenheid in de samenleving is in onze tijd vergroeid tot pluralisme. Ik ben van mening dat een kerk, die kiest voor pluraliteit, zich het schema laat opdrukken van de maatschappij waar ze in leeft. Een plurale kerk geeft geen antwoord

Redactie

Ir. A. W. Biersteker
T. Hoekstra
Drs. H. de Jong
Drs P. J. van Kampen
Mr. dr. J. Meulink
D. W. L. Milo
Ds. E. R. Postma
Drs. W. G. Rietkerk

Adres van de Redactie:

Ds. K. Muller, Dovenetel 45,
8446 SH Heerenveen
Tel. 05130-20476

Kerknieuws / Uit breder kring

M. J. F. van der Wal
Brugakker 60-17
3704 RA Zeist
Tel. 03404-61525

op het pluralisme, maar vertoont er de afspiegeling van. Een antwoord geven we alleen, wanneer wij ons, zonder de verscheidenheid plat te slaan, met alle macht er voor inzetten om elkaar in liefde te verdragen en zo de eenheid van de Geest te bewaren (Ef. 4:2).

Bezinning op de ambten (diensten - 2)

Twoe soorten ouderlingen?

Het onderscheid in bevoegdheden tussen predikanten en ouderlingen wordt in de gereformeerde traditie gebaseerd op 1 Tim. 5:17, waar Paulus schrijft dat de ouderlingen die goede leiding geven, dubbel eerbewijs toekomt, vooral hun die arbeiden in prediking en onderricht. Door de klemtoon op „prediking en onderricht” te leggen leest men in deze tekst, dat Paulus onderscheid maakt tussen ouderlingen die niet prediken en geen onderricht geven en ouderlingen die dat wel doen. De eerste soort ouderlingen is men „regeer-ouderlingen” gaan noemen, waarmee men dan de huidige ouderlingen bedoelt. De tweede soort ouderlingen typeerde men als „leer-ouderlingen”. Zij zijn de huidige predikanten. Op die manier meende men het onderscheid in bevoegdheden tussen predikanten en ouderlingen bijbels gefundeerd te hebben. Prof. dr C. Trimp, die overigens geen principiële scheiding tussen predikant en ouderling wil aanvaarden, meent „dat een predikant een *breder*, meer uitgebreide taak heeft dan een ouderling. Hij is ouderling met een aantal speciale taken; hij moet immers niet alleen arbeiden in de regering der kerk, in zielszorg en huisbezoek... maar bovendien zijn werk maken van het *leren*. Hij werkt tegelijk „in het Woord” en is daarom „belast met prediking en onderricht” (1 Tim. 5:17). En dáár-aan hangt, naar oer-reformatorische overtuiging, de bediening der sacramenten” (a.w. pag. 36).

Dat de bediening van de „sacramenten” hangt aan de ambtelijke prediking mag dan een oer-reformatorische overtuiging zijn, we menen duidelijk gemaakt te hebben dat het Nieuwe Testament deze exclusieve binding niet kent. We kunnen het dan ook niet eens zijn met de traditionele interpretatie van 1 Tim. 5:17. We zijn van mening dat ze niet gesteund wordt door de rest van het Nieuwe Testament, maar beïnvloed is door de

die deze visie steunden. Zo kwam men vanuit deze visie tot de boven weergegeven interpretatie van 1 Tim. 5:17. De doorlopende tendens van het Nieuwe Testament had duidelijk kunnen maken, dat deze interpretatie niet juist kon zijn.

Prof. Trimp moet toegeven, dat er inderdaad wel een „klerikaal trekje” te vinden is in de gereformeerde kerkelijke orde (a.w. p. 33) en dat een „ambts-magisch” denken over het predikanten-ambt niet geheel zonder invloed gebleven is. Daarom pleit hij ervoor, dat ook ouderlingen de bevoegdheid krijgen ambtsdragers en huwelijken te bevestigen, openbare belijdenis af te nemen en de zegengroet uit te spreken (a.w. p. 39). Ondanks deze correctie op het traditionele patroon laat hij toch de nieuwtestamentische gegevens niet voldoende tot hun recht komen en blijft ook hij nog steken in resten van clericaal denken.

Handelingen 2

Het Nieuwe Testament geeft ons een ander beeld. Zo komen we er nergens tegen, dat de prediking het privilège is van één bepaalde groep ambtsdragers. De evangelieverkondiging wordt zelfs niet aan ambtsdragers in het algemeen voorbehouden. Als de Heilige Geest wordt uitgestort op de Pinksterdag, is de hele gemeen-

DOOR
M. R. VAN DEN BERG
GRONINGEN

reeds gesignaleerde restanten van een clericaal denken. Doordat men zich daarvan niet helemaal kon losmaken, zocht men in het Nieuwe Testament naar schriftplaatsen

te die toen uit ongeveer 120 personen bestond (Hand. 1 : 15), bijeen (Hand. 2 : 1). De Heilige Geest werd uitgestort op ieder van hen (2 : 3, 4). En ze beginnen allemaal in verschillende talen de grote daden van God door te geven, zodat alle aanwezige toehoorders in hun eigen taal horen wat er gezegd wordt (2 : 4, 6, 8, 11). Niet alleen de apostelen doen dat, maar alle 120 aanwezigen, vrouwen inclusief (vgl. 1 : 14). En als Petrus zijn bekende toespraak houdt, wordt voor zijn spreken in vs. 14 precies hetzelfde woord gebruikt als voor het spreken van alle anderen in vs. 4. Er bestaat dus geen enkel onderscheid in karakter tussen wat Petrus doet en wat de anderen doen.

Het is in Hand. 2 niet zo, dat Petrus het Woord van God bedient en dat de anderen slechts een stichtelijk woord spreken. Het woordgebruik van Lucas in Hand. 2 maakt duidelijk, dat er helemaal geen verschil in karakter bestaat tussen het spreken van Petrus en dat van de anderen.

Dat valt, nu het tijdperk van de Geest is aangebroken, ook niet anders te verwachten. Voor het tijdperk van de Geest zou het immers volgens de profetie van Joël kenmerkend zijn, dat allen - mannen en vrouwen, ouden en jongeren, vrijen en slaven - gaan profeteren. In de oude bedeling waren het slechts enkelingen die door de Geest werden aangegrepen om te profeteren, het Woord van God door te geven, spreekbuis van God te zijn. Maar als de Geest is uitgestort, worden alle gemeentelieden spreekbuizen van God en beginnen ze het Woord van God door te geven. Het onderscheid tussen Woordverkondiging en een stichtelijk woord spreken is dan ook een uitvinding van clericaal denken en is niet in het Nieuwe Testament terug te vinden.

Evangelie verkondigen

Dat blijkt ten overvloede uit Hand. 8. We lezen daar, dat gewone gemeentelieden uit Jeruzalem in het hele land het evangelie verkondigden (vs. 4). Ze waren heus niet allemaal oudsten. Ze waren zeker geen apostelen (vs. 1). Toch verkondigden ze overal waar ze kwamen, het evangelie.

Het woord dat Lucas hier gebruikt voor deze evangelieverkondiging

komen we in het Nieuwe Testament vaker tegen. Hier volgen een aantal teksten waar we het vinden:

Hand. 5 : 42 —

de apostelen in Jeruzalem verkondigen daar het evangelie.

Hand. 8 : 25 —

Petrus en Johannes verkondigen het evangelie aan veel dorpen in Samaria.

Hand. 8 : 35, 40 —

Filippus verkondigt Jezus aan de ethiopische minister en later in Asdod en omgeving.

Hand. 11 : 20 —

verstrooide christenen uit Jeruzalem verkondigen het evangelie aan de heidenen in Antiochië.

Hand. 14 : 7, 21 —

Paulus en Barnabas verkondigen het evangelie in Lystra en Derba en omgeving.

Hand. 16 : 10 —

Paulus, Silas, Timotheüs en Lucas concluderen uit Paulus' nachtgezicht dat God hen roept om in Macedonië het evangelie te verkondigen.

Rom. 1 : 15 —

Paulus is bereid ook in Rome het evangelie te verkondigen.

Opnieuw wijst het woordgebruik van Lucas uit, dat er geen enkel verschil in karakter bestaat tussen wat de verstrooide gemeentelieden uit Jeruzalem doen (8 : 4; 11 : 20) en wat de apostelen, Paulus, Barnabas en Filippus doen.

Dr Hendriks die Hand. 8 : 4 ook noemt, merkt daarbij op dat het hier gaat over „het doorgeven van het evangelie in de directe omgeving van de gemeente; het gaat om mensen, met wie de gemeentelieden in aanraking komen in hun woonplaats, of in de verstrooiing. Echter, wanneer het gaat om de prediking van het evangelie aan 'de volken' of 'de ganse schepping', zien wij in het Nieuwe Testament het *ambt* naar voren komen" (aw. p. 49).

Wanneer we de bovengenoemde Schriftplaatsen zorgvuldig lezen, kunnen we het door Hendriks gemaakte onderscheid niet terugvinden. Integendeel. Deze teksten zetten het juist op losse schroeven. In Hand. 5 : 42 zijn het juist de apostelen (ambtsdragers!) die in de directe omgeving van de gemeente het evangelie verkondigen, terwijl in Hand. 11 : 20 gewone gemeentelieden ver van huis het evan-

gelie verkondigen aan de Grieken. Dat is precies het omgekeerde van wat Hendriks poneert. Er is in het bijbelse spraakgebruik geen nuanceverschil - laat staan een wezenlijk onderscheid - te constateren tussen de evangelieverkondiging door gemeentelieden en die door de apostelen.

1 Timotheüs 5 : 17

Tegen deze achtergrond zou het uitermate vreemd zijn, als Paulus in 1 Tim. 5 : 17 ineens twee groepen ouderlingen ging onderscheiden, waarvan de ene groep zich wel bezig hield met de prediking van het evangelie en het geven van onderricht, maar de andere groep niet en daar zelfs niet de bevoegdheid toe bezat. Dat zou tegen de teneur van het hele Nieuwe Testament ingaan.

Bovendien valt de bewuste tweedeling ook niet uit 1 Tim. 5 : 17 zelf te destilleren. Hoe zouden ouderlingen op een andere wijze goed kunnen regeren en goed leiding kunnen geven dan door Woord en onderricht? De traditionele tweedeling suggereert - onbedoeld en ongewild - dat „regeer-ouderlingen” op goede wijze leiding kunnen geven zonder daarbij onderricht te geven in het Woord van God. Door een scheiding aan te brengen tussen ouderlingen die leiding geven en ouderlingen die arbeiden in prediking en onderricht, wordt uit elkaar getrokken wat volgens het Nieuwe Testament onlosmakelijk met elkaar verweven is. Leiding geven en onderricht geven kunnen niet met waterdichte schotten van elkaar geïsoleerd worden. Goed leiding geven kan niet anders dan door onderricht te geven in het Woord. En onderricht geven in het Woord impliceert leiding geven.

Daarom moeten we in 1 Tim. 5 : 17 bij de woorden „vooral hun die arbeiden in prediking en onderricht” de klemtoon niet leggen op prediking en onderricht, alsof oudsten ook nog ergens anders in zouden kunnen arbeiden. De klemtoon moet gelegd worden op het arbeiden: vooral hun die *arbeiden* in prediking en onderricht. Paulus gebruikt hier voor „arbeiden” een woord dat hij ook voor zijn eigen werk gebruikt en dat de kleur heeft van: voortdurend intensief bezig zijn.

Als we de klemtoon zó leggen, past dat ook veel beter in het verband van Paulus' woorden. Het is b.v. helemaal niet in te zien, waarom „leer-ouderlingen” in tegenstelling tot „regeer-ouderlingen” dubbele eer (= materiële ondersteuning) waardig geacht moeten worden. Daar is geen enkel motief voor te bedenken, tenzij men de „leer-ouderlingen” als een hoger geplaatste en belangrijker groep zou gaan zien dan de „regeer-ouderlingen”. Maar dat zou in strijd

zijn met de anti-hiërarchische tendens van heel het Nieuwe Testament.

Wanneer we in 1 Tim. 5 : 17 de klemtoon op „arbeiden” leggen, lossen de problemen waarin we ons verstrikken door de klemtoon anders te leggen, zich als vanzelf op. Uiteraard hebben *alle* oudsten een taak ten opzichte van prediking en onderricht. Maar sommigen van hen *arbeiden* daar echt in. Zij hebben er een complete dagtaak aan. Ze zijn full-time bezig met prediking en onderricht. Bij de overigen is dat niet zo. Zij doen het alleen in hun vrije tijd. Hoogstens trekken ze er af en toe een dag of een paar dagen voor uit. Maar ze *arbeiden* er niet in. Ze zijn er niet dag in dag uit onafgebroken mee bezig.

Ruime ondersteuning

In 1 Tim. 5 : 17 schrijft Paulus voor erop te letten, dat met name de ouderlingen die een *dagtaak* hebben in prediking en onderricht; niet in de problemen komen wat hun levensonderhoud betreft. De anderen hebben tenslotte een bron van inkomsten in hun dagelijks werk. Maar zij die al hun tijd geven aan prediking en onderricht, hebben geen enkele bron van inkomsten. Daarom moet vooral deze groep oudsten aandacht hebben inzake hun levensonderhoud en ruime materiële ondersteuning ontvangen. Want - voegt Paulus eraan toe - de Schrift zegt: ge zult een dorsende os niet muilbanden.

In 1 Cor. 9 : 1-14 gebruikt Paulus hetzelfde citaat uit Deut. 25 : 4 om duidelijk te maken, dat degenen die hun leven in dienst gesteld hebben van de prediking van het evangelie, daartoe in staat gesteld behoren te worden door in hun levensonderhoud te voorzien. Het feit dat Paulus deze tekst ook citeert in 1 Tim. 5 : 18, maakt duidelijk dat we bij „dubbel eerbevijs” aan materiële ondersteuning moeten denken. En die ondersteuning moet niet karig maar ruimschoots gegeven worden. Dat is iets waar alle oudsten die goede leiding geven, recht op hebben, zonder dat ze overigens van dat recht gebruik hoeven te maken (vgl. 1 Cor. 9 : 12). Maar heel in het bijzonder geldt die noodzaak van ondersteuning voor die oudsten die geen bron van inkomsten hebben.

Het blijkt dus, dat 1 Tim. 5 : 17 op geen enkele wijze steun geeft aan het creëren van een verschil in bevoegdheden tussen predikant en ouderling. Paulus introduceert hier niet twee groepen ouderlingen, waarvan de ene groep meer bevoegdheden zou bezitten dan de andere groep, maar hij is erop bedacht dat die ouderlingen die al hun tijd besteden aan prediking en

Help
Papoea's in Nood

Papoea-fonds
Postgiro 243000
Secretariaat:
Van Randwijcklaan 104
3815 MT Amersfoort
Telefoon 033 - 728690

onderricht, daarvan niet de dupe worden met betrekking tot hun levensonderhoud.

Herders en leraars

Ook uit Ef. 4:11 valt geen verschil in bevoegdheden tussen predikanten en ouderlingen af te leiden. Bij de woorden „herders en leraars” denkt men veelal uitsluitend aan de huidige predikanten. Maar dat is niet juist. Paulus denkt hier aan de ouderlingen.

De woorden „herder en leraar” duiden twee aspecten aan van een en dezelfde functie. Een ouderling is herder. Dat is de ene kant van zijn werk. Hij is ook leraar. Dat is de andere kant van zijn werk. Als herders moeten de ouderlingen de gemeente weiden en hoeden en leiden. Als leraars moeten ze de gemeente onderwijzen.

Deze beide kanten van het werk van ouderlingen komen in het Nieuwe Testament duidelijk naar voren. In Hand. 20:28 zegt Paulus b.v. tot de ouderlingen van Efeze: ziet dan toe op uzelf en op de gehele kudde waarover de Heilige Geest u tot opzieners gesteld heeft, om de gemeente Gods te weiden. Daar staat het heel duidelijk: ouderlingen zijn herders die de kudde, de gemeente, moeten weiden. Deze tekst alleen al maakt het onmogelijk om bij „herders en leraars” in Ef. 4:11 uitsluitend aan predikanten te denken.

Ook 1 Petr. 5:1 v.v. kan hier genoemd worden. Daar richt Petrus zich tot de ouderlingen en hij zegt tot hen: hoedt de kudde Gods die bij u is, ... niet als heersers ... maar als voorbeelden van de kudde. En wanneer de Opperherder verschijnt, zult ge de onverwelkelijke krans der heerlijkheid ontvangen.

Deze woorden spreken voor zichzelf. Petrus ziet de ouderlingen als herders, die onder verantwoordelijkheid aan de Opperherder Christus de gemeente moeten hoeden door haar voor te gaan.

Dat ook het onderwijzen in de leer tot de taak van de ouderlingen behoort, blijkt heel duidelijk uit 1 Tim. 3:2, waar Paulus schrijft dat een ouderling bekwaam moet zijn om te onderwijzen en ook uit Tit. 1:9, waar Paulus van de ouderlingen verlangt, dat ze zich houden aan het betrouwbare woord van de leer, zodat ze ook in staat zijn te vermanen op grond van de gezonde leer en de tegensprekers te weerleggen.

De bovengenoemde passages uit het Nieuwe Testament hebben stuk voor stuk betrekking op oudsten, ouderlingen. Ze maken ondubbelzinnig duidelijk, dat ouderlingen zowel herders zijn, die de gemeente Gods moeten weiden, alsook leraars, die de gemeente op grond van de apostolische leer moeten

onderwijzen en haar bij die leer moeten bewaren.

Met andere woorden: in het Nieuwe Testament hebben ouderlingen dezelfde taak die in de gereformeerde traditie uitsluitend aan predikanten wordt toegekend. We moeten dan ook constateren, dat de oude bevestigingsformulieren en ook art. 30 van de NGB, waar de typering „herder” niet aan de ouderlingen maar uitsluitend aan de predikanten wordt toegekend, op dit punt niet in de lijn van het Nieuwe Testament liggen.

Ook prof. Trimp constateert dat (a.w. p. 41 v.v.) en acht „enige nadere reformatie hier niet ongepast” (p. 46). Helaas staat hijzelf deze nadere reformatie weer in de weg door op grond van een onjuiste interpretatie van 1 Tim. 5:17 (zie boven) toch vast te houden aan een verschil in bedieningsvorm. Ouderlingen en predikanten bekleeden weliswaar hetzelfde ambt en er is geen soortverschil tussen beider ambtsdienst, maar - zegt hij - predikanten oefenen dat ambt openbaar uit en ouderlingen doen dat niet-openbaar (a.w. p. 47).

Het is volstrekt onduidelijk wat dit onderscheid (openbaar/niet-openbaar) met 1 Tim. 5:17 te maken heeft. Ook met de grootste welwillendheid kan dit onderscheid niet in deze tekst gesignaleerd worden. Het komt op ons af als een noodconstructie om het traditionele onderscheid in bevoegdheden tussen predikanten en ouderlingen te kunnen handhaven. Door vanuit het Nieuwe Testament terecht te concluderen dat er geen verschil van aard, soort, karakter bestaat tussen het ambt van predikant en dat van ouderling (a.w. p. 43), zet prof. Trimp het traditionele onderscheid in bevoegdheden tussen predikanten en ouderlingen volledig op losse schroeven. Via een noodsporg probeert hij dat onderscheid dan toch weer te handhaven door een verschil in wijze van dienst (openbaar/niet-openbaar) te poneren. Dit verschil valt inderdaad in de gereformeerde traditie te constateren. In het Nieuwe Testament is het nergens te vinden. Prof. Trimp kegelt eerst - met argumenten ontleend aan het Nieuwe Testament - de traditionele constructie omver, om haar daarna - met argumenten aan die constructie zelf ontleend - weer overeind te zetten.

Bij de aanduiding „herders en leraars” moeten we dus niet uitsluitend aan de huidige predikanten denken. Het gaat hier om ouderlingen in het algemeen, waartoe de huidige predikanten ook behoren. Er is dan ook geen enkele bijbelse grond te vinden voor een constructie waarbij predikanten meer bevoegdheden bezitten dan hun collega-ouderlingen. Die constructie is in de reformatische traditie wel ontstaan, maar kan in het

licht van de bijbelse gegevens geen stand houden. Het Akkoord van kerkelijk samenleven is in dit opzicht wel in overeenstemming met de gereformeerde traditie, maar niet met de Schrift. De bevoegdheden die het Nieuwe Testament aan ouderlingen toekent, worden in het Akkoord sterk ingeperkt. Daardoor wordt een belangrijk stuk bijbelse ruimte en souplesse illegitiem gemaakt.

Om eventuele misverstanden te voorkomen zij nadrukkelijk opgemerkt, dat het bovenstaande geen pleidooi is voor het afschaffen van het predikantschap. Precies zoals er in de tijd van het Nieuwe Testament ouderlingen waren, die hun volledige dagtaak vonden in het opbouwen van de gemeente van Christus, is het ook vandaag belangrijk dat er ouderlingen zijn, die kennis hebben van de grondtalen waarin de bijbel geschreven is, die op de hoogte zijn met allerlei theologische stromingen en ontwikkelingen en die „vrijgesteld” zijn om al hun tijd te besteden aan het werken in de gemeente. Het bovenstaande is geen aanval op het bestaan van predikanten. Het is wel gericht tegen de mono-cultuur waarin predikanten veel grotere bevoegdheden hebben gekregen dan hun collega-ouderlingen.

(slot volgt)

Te Berde

Vorige keer schreef ik over verhuullend taalgebruik. Ik vermoed dat zo iets ook aan de orde is in onze kerken als er gezongen wordt uit het Liedboek. Vaak wordt dan een gezang opgegeven met het woord lied. Dat is onjuist. Het Liedboek voor de Kerken heeft twee delen. Het eerste deel omvat de psalmen. Het tweede deel de gezangen. Zo staat het er ook echt in.

Ik denk dat de voorkeur voor het woord lied, althans onder ons, nog voortkomt uit de gezangenkwestie. Het zingen van gezangen is onder gereformeerden nooit populair geweest. Althans niet in de eredienst. En dat is niet zo vreemd.

De eerste gezangenbundel in de Hervormde Kerk waren inderdaad sirenische minneliederen, zoals Hendrick de Cock zei. Uitermate geschikt om de gelovigen al zingend van de waarheid van het Evangelie te halen. Een van de dichters die betrokken was bij het ontstaan van het Liedboek heeft het laatst toegegeven dat De Cock gelijk had. Van die gezangen, waarvan Hendrick de Cock terecht zulk een grote afkeer had, staan er ook vrijwel geen enkele meer in het Liedboek. De geschiedenis heeft ook hem in het gelijk gesteld.

Maar als we nu het Liedboek gebruiken, in beide delen, laten we dan eerlijk zeggen dat we gezangen zingen. We hoeven door onze woordkeus de zaken niet anders voor te stellen dan ze zijn. Opvallend is overigens dat de zogenaamde progressieve basisgemeenten moeite met het Liedboek hebben. Daar raken de uitersten elkaar. De rechterflank van de gereformeerden willen van het Liedboek niets weten. En zij die op de linkerflank van het christendom willen opereren wensen het ook niet.

Hetzelfde verschijnsel als bij het vertalen van de Bijbel. De rechterflank van de gereformeerde gezindte leest het liefst uit de Statenvertaling, maar in en rond de Amsterdamse school vertalen ze ook liever op de wijze van de Staten dan op de wijze van het Bijbelgenootschap en Groot Nieuws. Soms zijn groepen bondgenoten tot hun eigen verbazing. En laatst was ik erg verbaasd toen ik in een christelijke gereformeerde gemeente Psalm 1:4 moest zingen. Het pelagiaanse pad der deugd moesten we betreden. Ik heb dat vers nooit laten zingen.

H. Amelink, Aalten

GOED(KOPIE) VAKANTIE IN EIGEN SFEER?

ADVERTENTIES OVER RUIL HUUR VERHUUR

vindt of plaatst U in onze ruil- of verhuurgids.

Vraag eens een GRATIS verhuurgids!

BURO REJO

Vakantie-advertentie-centrale voor de Gereformeerde Gezindte
's-Gravensandseweg 5 2681 RJ Monster
Tel. 01749-12815 (v.d. Kooij)

EX LIBRIS

DOOR
T. HOEKSTRA
ZWOLLE

Een nieuwe bundel van Geert Boogaard

Geert Boogaard heeft ook weer een bundel gepubliceerd: Voorlaatste Stilte; uitgever is Callenbach, prijs f 12,50. Boogaard is zo langzamerhand bij de lezers van Opbouw genoeg bekend, ik hoef maar weinig over hem te zeggen. Zijn nieuwe bundel is goed, we vinden er geen pathos in, maar woorden van een broeder in Christus die steeds dicht naar de dood toeleeft, die wéét van een verbond en van verzoening, die even goed een open oog heeft voor wat hier op aarde aan de hand is. Hier geen gemakkelijk rijmende verzen, ook geen poëzie die in feite alleen maar te waarderen is door een zekere elite; nee, een woordspel waarin grote en kleine tragiek tot uiting is gebracht en waarin een diep Godsvertrouwen doorklinkt. Boogaard verdient het dat de lezers kennis nemen van een gedicht als:

Opname

Niets van gemerkt
dat ze me op een brancard
in een ambulance
schoven, wegeden,
binnenreden in
het ziekenhuis
en vier uur bezig waren
om me te behouden;
uiteindelijk zei
de dokter terwijl hij
naast me stond en
zijn rechterhand
op mij legde: We gaan nu
de goeie kant op;
de goeie kant op
dacht ik, dat is
de kant van
het Koninkrijk,
ze hebben me gered
omdat het Koninkrijk
komt, daarom hebben
zij zich zo voor me
ingezet en het zweet
in hun handen
gehad, daarom zei
die zuster zo nieuw:
Goeiemorgen.

Over dat balanceren tussen dood en leven staat er nog meer in deze bundel. Maar zoals ik al zei, telkens klinkt het vertrouwen door in God, Die de eerste en de laatste is. Ook in het leven van elk mens. De aandacht voor de aarde ontbreekt niet, Boogaard heeft oog voor het sociale onrecht dat er geweest is en dat er is. Terecht laat hij uitkomen dat de christenen dikwijls te weinig ernst hebben gemaakt met teksten als: „Ik was hongerig en jullie hebben Me niet te eten gegeven”.

Het laatste gedicht uit deze bundel neem ik ook over:

Testamentair

Tussen sterven
en begraven
zal er wel een stem zijn
die voorleest
uit tenach
en evangelie
en dat is goed.

Wel heb ik
een verzoek:
Laat er door niemand
worden gezegd
dat mijn geloof
groot was.
Onder de na te laten
stukken is een
liturgie en voor wie
verkondigt schreef ik
reeds de tekst:
Deze mijn zoon was dood
en werd weer levend.

Slotlied: Jeruzalem,
mijn vaderstad.

De bundel heeft mij ontroerd. Ook dat laatste gedicht. Ik denk: Wat is er onder de na te laten stukken van mij te vinden? Daar staan b.v. vier grote multomappen vol papier die getuigen van kerkelijke moeite en strijd: in feite één groot fiasco. Ik zou willen dat ik zo kon schrijven als Boogaard, figuurlijk en letterlijk.

De bloemlezing gedichten over het Heilig Avondmaal, samengesteld door Kees van Baardewijk heeft als titel: „Brood voor onderweg”. Te bestellen bij uitgeverij Wolf, postbus 125, Wezep.

Persschouw

De donkere wolk

In „Centraal Weekblad” (Syn.) van vorige week schreef ds L. H. Kwast over „Samen op Weg” (éénwording Herv. Kerk en Syn. Geref. Kerken). Hij maakt daarbij melding van een recent onderzoek, dat o.a. aantoonde, dat de jonge mensen uit de betrokken kerken in meerderheid zich niet meer interesseren voor „Samen op Weg”. In dit verband schrijft ds Kwast onder het kopje „De donkere wolk” het volgende: „Als het Godsbesef onder ons aan het verdwijnen is, is dan niet heel onze kerkelijke discussie al van gisteren en eergisteren?... Want hervormden en gereformeerden zijn het erover eens, dat de geloofstwijfel als een orkaan in de kerken woedt. Het is of de grond onder onze voeten golft en beeft”. Ik geef de opmerkingen van ds Kwast door, omdat ik van mening ben, dat de orkaan, waarover hij spreekt, ons beslist niet ongemoeid laat. En als wij hierop niet bedacht zijn zouden wij vroeg of laat wel eens kunnen schrikken en in grote verlegenheid kunnen geraken. Wat zou er achter de toenemende interesse-loosheid bij ons schuilgaan? Soms ook, om met ds Kwast te spreken, verdwijning van het Godsbestef? Soms ook, zou ik het liever zeggen, vervreemding

van de levende God onder invloed van de godloze sfeer van onze tijd? Ik vraag me af of onder ons aan deze bedreiging wel voldoende aandacht wordt geschonken. Ik denk hierbij met name ook aan de kerkelijke bladen, die onder ons verschijnen. Zonder twijfel staan daarin meer dan eens voortreffelijke artikelen. En ik zal de laatste zijn om te beweren, dat de zaken, waarover in die bladen herhaaldelijk wordt geschreven, niet belangrijk of niet actueel zouden zijn. Maar, zo vraag ik me wel af, hoe komt het, dat met name jonge mensen, maar zij heus niet alleen, die kerkelijke bladen nauwelijks of zelfs helemaal niet meer lezen? Zou dat niet iets te maken kunnen hebben met die orkaan, waarover ds Kwast schreef? En zou het daarom niet van belang kunnen zijn als men bij het schrijven in de kerkelijke bladen wat meer rekening hield met die orkaan? Ik vind het best, dat er bijvoorbeeld geschreven wordt over samenwerking in de politiek en zo. Ik acht dat allerm minst een onbelangrijke zaak. Maar ouderen en jongeren, die worstelen met de vraag of God wel bestaat, (en die komen er steeds meer in de kerk) lezen zo iets niet. Zij maken zich over andere zaken druk. Dat mogen wij allemaal wel heel goed doorhebben. J.S.

We knipten dit stukje uit het binnenblad van het „Gereformeerd

Kerkblad”-Enschede-cl. Enschede-„Wekelijks orgaan ten dienste van de Geref. Kerken in Overijssel, Gelderland, Utrecht en Nrd. Holland”. Het is van de hand van Ds J. Slotman, (vrijgemaakt) gereformeerd predikant te Enschede-West. Wij vinden dit een eerlijke analyse van de realiteit, die zich aan ons presenteert. Het gevaar van het vervagend Godsbesef houdt voor geen enkele kerkdeur halt. Het biedt een invalspoort voor tal van zonden. Dat klinkt erg zwartgallig, maar mag gelden als een schriftuurlijke notitie. Als we letten op wat Paulus schrijft in I Korintheërs 15, kan ons dat duidelijk worden. Hij schrijft daar, dat sommigen van de gemeenteleden geen besef van God hebben. N.b. hij heeft het dus niet over wat wij vandaag betitelen als de categorie van de zgn. buitenkerkelijken. Er zijn in Korinthe, zo constateert de apostel der heiligen kerkleden, die een verkeerde kennis van God hebben. Dat trad aan de dag o.a. in de loochening van de opstanding der doden op de jongste dag. Dr F. W. Grosheide maakt daarover de volgende op-

Administratie

Administratie-adres:

Kon. Wilhelminalaan 38
3956 TD Leersum
Tel. 03434-54288

Abonnementen:

Het aanvragen of opzeggen van abonnementen: uitsluitend bij de administratie. Abonnementen kunnen ieder moment ingaan, doch slechts per 31 december eindigen. Opzeggen uiterlijk tot 15 nov.

Abonnementsprijs:

f 42,— per jaar of f 22,— per halfjaar.
Buitenland f 50,— per jaar of f 65,— per luchtpost.
Gironr. 404945 t.n.v.
Geref. Persver. Opbouw,
Brabantlaan 122
2101 SK Heemstede
Tel. 023-285825

Advertentieprijs:

40 ct per mm.
familieberichten 35 ct p. mm.
Advertenties inzenden tot
dinsdagmorgen 10.00 uur.

Advertenties en druk:

Drukkerij „Steenbergen”
Nooitgedacht 3
3701 AL Zeist
Tel. 03404-22452

merkingen in de Korte Verklaring: „Het loochenen van de opstanding berust op verkeerde kennis van God, we kunnen denken aan te kort doen aan de almacht Gods en de betekenis van het werk van Christus. Dan moet er zonde komen, want, wie God verkeerd kent, kan Hem niet goed erkennen en vrezen”. (p. 200). We zullen ieder persoonlijk permanent onze Godskennis hebben te toetsen aan de norm van de Bijbel. Zo alleen kunnen wij weerstand opbouwen tegen de gesignaleerde geloofstwijfel.

O. Mooiweer, Enschede

Terloops...

Hij zat niet goed

Zo'n dertien jaar geleden, toen we nog midden in de kerkelijke narigheid zaten, overkwam ons het volgende: Mijn vrouw en ik zijn kort na elkaar jarig. In onze vriendenkring was nogal wat verschil van inzicht inzake de kerkelijke problematiek. Op verjaardagen probeerden we de gesprekken maar wat rustig te houden, ook al was een kerkelijke discussie niet altijd te vermijden. Dat was wel eens hinderlijk, want je probeerde vriendschappen in stand te houden, ook al werd er niet altijd hetzelfde gedacht.

Maar goed, waar wil ik naar toe? Op de eerste verjaardag waren alle vrienden (en vriendinnen, voor wie dit woord er graag bij wil hebben) aanwezig. Er werd wel wat over de 'open brief' gepraat, maar we waren het er eigenlijk allemaal over eens dat die brief beter dicht had kunnen blijven. Maar ook dan nog waren grote verschillen in denken mogelijk.

Kort voor de tweede verjaardag werden we gebeld door een vriend van wie we wisten dat hij het voor honderd procent eens was met hen, die druk doende waren mensen buiten het verband te werken. Door de telefoon zei hij zo ongeveer het volgende: 'Wij komen overmorgen maar niet, want ik zat de vorige week zo rot'. Dat rot-zitten zat 'm niet in de stoel die we voor hem bestemd hadden, maar in het feit dat hij zat naast iemand met wie hij het kerkelijk oneens was. We vonden het eigenlijk best rot dat die vriend dat zo zei en daarom niet kwam, maar ja, die dingen gebeuren, toen en nu.

Kerkmensen trekken meningsverschillen gauw in het persoonlijke vlak. Onder het mom van 'de vrede van Christus dringt ons' wordt er zeer onvredig gehandeld. En dan kun je wel eens rot komen te zitten.

Er zijn onder ons wel verschillen. Die hoef ik hier niet op te sommen, ze zijn wel bekend. Maar laten we niet te gauw denken en zeggen dat we rot zitten, dat we eigenlijk niet meer samen echt leven kunnen.

Wat die vriend betreft, kort daarna is hij verhuisd. En degene naast wie hij zo rot had gezeten verhuisde ook... naar dezelfde plaats. En nu zitten we in dezelfde kerkelijke gemeente want ook degene naast wie die eerste zo rot had gezeten, bleef 'binnen verband'. Ook dat kan. 'k Hoop voor beiden dat als ze eens samen koffie drinken of avondmaal vieren, dat ze niet rot zitten. Want dat kan een boel vreugde wegnemen.

Troostvol is dat na Jezus' wederkomst niemand rot zal zitten aan de maaltijd. Als we daar met z'n allen aan denken, hoeft het hier ook niet zo te zijn.

P. C. van Wijk, Zaltbommel

Boekbespreking

Ds H. van Tongeren: „Laten we danken” - handreiking voor Bijbellezers en dankgebed in het gezin - 48 pag. Telosuitgave van Buijten en Schipperheijn te Amsterdam 1983. Prijs f 7,90.

Als predikant stuit je in de pastorale praktijk verschillende keren op de ge-

woonte, dat er vóór en na de maaltijd niet hardop in het gezin gebeden wordt. Ieder doet het voor zichzelf. Als vader present is, is hij geen priester in zijn woning in dat opzicht en ook moeder laat het er eventueel bij zitten. Dat is niet bevorderlijk voor de christelijke opvoeding van de kinderen! Nu kunnen er schillende motieven op de achtergrond werkzaam zijn waardoor het hardop bidden en danken gemist wordt. Eén van die motieven is een bepaalde schroomvalligheid. Men heeft het van meetaf nagelaten en nu durft men er niet meer aan te beginnen. Om deze toestanden te doorbreken heeft de Spakenburgse pastor, mee bekend door de verzorging van ettelijke t.v.-uitzendingen van de EO, dit eenvoudige boekje geschreven. Hij beperkt zich tot het dankgebed na de maaltijd en sluit steeds in zijn gebedsformulering aan bij het gelezen Schriftgedeelte. Daarvoor heeft hij voor elke dag een psalm gekozen, te beginnen bij Psalm 1 tot Psalm 41 waarmee de eer-

ste bundel van het psalmboek afsluit. Uiteraard is alles beknopt gehouden. Voorts merkt men hier en daar wel eens een herhaling in de gebedsinhoud. Maar dat is toch steeds het geval ook wanneer men stante pede via een bepaalde woordkeus zijn gebeden vorm geeft. Hier en daar zou ik een ietwat moderner woordgebruik op prijs hebben gesteld. Verder vind ik zo nu en dan de meditatie naar aanleiding van de gelezen psalm wel wat kort. Maar daartegenover staat zoveel goeds, dat mensen kan helpen op de weg van het geloof in het contact met de God van het genadeverbond, dat we dit geschrift van collega van Tongeren van harte willen aanbevelen!

Tot slot een enkel citaat ter ondersteuning van het bovengenoemde:

„Met de Here gaan we wel eens onder een donkere hemel, maar aan de horizon is een gouden rand van licht” (p. 20). „De HERE dienen is ten diepste: vreugde hebben” (p. 21). „De overwin-

ning is er al, ook al is die nog niet altijd zichtbaar” (p. 27). „Wachten - ook op de HERE, kan zo lang duren. Maar in dat wachten mag de kracht groeien” (p. 34). De uitgever heeft voor een prettige uitvoering gezorgd! Maak dankbaar gebruik van deze pastorale handreiking!

O. Mooiweer, Enschede

Kerknieuws

Heemstede

De voorzitter van de kerkeraad van Heemstede is de heer K. R. Veenhof, Franz Schubertlaan 50, 2102 EM Heemstede. Tel. 023-288160.

PRIJS VRAAG

De figuur bij deze puzzel ziet er een beetje anders uit dan andere keren. Alle vakjes zijn al voorzien van een letter. Dat heeft de volgende reden. We willen graag van jullie weten of je vindt dat we met deze puzzelrubriek moeten doorgaan. Daarom deze week een puzzel waaraan je de antwoorden moet opsturen. Als je dat doet heb je kans op een leuk boek, in ieder geval komt je naam in januari in Opbouw. De letters in de figuur verbergen een aantal namen van boeken uit de Bijbel en jij moet uitzoeken welke dat zijn. Sommige namen kun je van links naar rechts lezen, andere van boven naar beneden. Maak een lijstje van de namen van Bijbelboeken die je in de figuur kunt vinden.

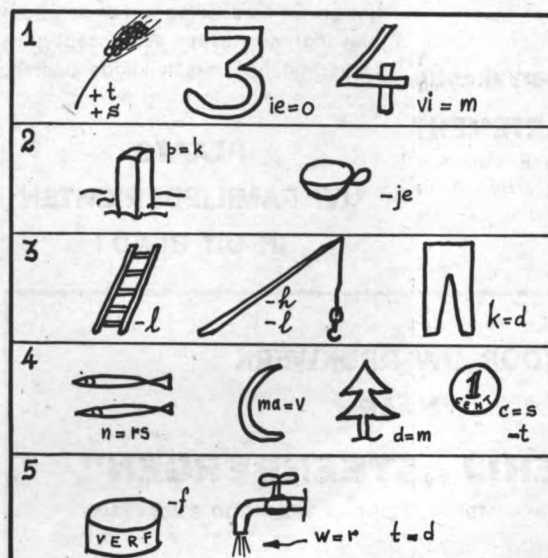
Als je de namen hebt gevonden moet je het volgende doen. Stuur een briefkaart of een briefje en zet daarop:

1. het aantal Bijbelboeken dat je in de figuur vond.
2. hoeveel van die boeken zijn uit het Nieuwe Testament?
3. je naam en adres.
4. je leeftijd.
5. of je een jongen of een meisje bent.
6. vind je dat we met deze puzzelrubriek moeten doorgaan?

Stuur je oplossing vóór 1 januari naar:

W. Jellema,
Zoom 32
Tel. 038-544177
8032 EN Zwolle.

A	S	P	R	E	D	I	K	E	R	S	A	O	R
H	A	N	N	S	E	E	R	E	R	A	M	R	A
A	D	E	U	T	E	R	O	N	O	M	I	U	M
B	A	H	M	H	Z	E	N	J	M	U	C	T	O
A	N	E	E	R	S	I	O	E	E	H	H	S	
K	I	M	R	R	A	M	E	E	I	L	A	J	A
U	E	I	I	E	E	O	K	L	N	A	J	O	B
K	L	A	A	G	L	I	E	D	E	R	E	N	A
S	P	R	E	U	K	E	N	E	N	E	S	A	S

Deze week een soort rebus. De figuur bestaat eigenlijk uit 5 verschillende plaatjes. Per regel kun je een woord of een korte zin vinden. Dat woord of die zin stelt iemand voor uit de Bijbel. Soms wordt een groep mensen bedoeld. Kun jij er achter komen wie er bedoeld worden? Per regel dus 2 antwoorden.

Zou er uit een rebus komen GOEDE HERDER, dan wordt daarmee natuurlijk de Here Jezus bedoeld.

Oplossing van vorige keer:

1. 7 jaar — 2. Filistijnen — 3. ongeveer 165 kilometer — 4. koning — 5. Gehazi — 6. ja — 7. Egypte — 8. Egypte — 9. 7 jaar — 10a. Bethlehem — 10b. Moab — 10c. ongeveer 100 kilometer.

Persschouw

Wat is verplegen?

Elk beroep heeft zonnige kanten en schaduwzijden. In *Het Richtsnoer*, het maandblad van de vereniging voor verpleegkundigen in de Gereformeerde Gezindte, stond het volgende over het wel en wee van het beroep van de verpleegkundige, onder de titel *Verplegen*.

Verplegen is:

Wassen met de washandjes die je hebt
gemiddeld zo'n 40 km lopen
rozen in het water zetten
babytjes knuffelen
een vader leren z'n kind een luiert
om te doen
tegen alle luchtjes kunnen
in de waszak kruipen
flauw vallen op de operatiekamer
weggelopen patiënten zoeken.

Verplegen is:

Een zoen krijgen van een dame van
81 jaar
's avonds met de benen in de lucht
met de feestdagen in de wacht gaan
in de wacht erg bang zijn
zachtjes lopen in de wacht
even tijd maken voor een praatje
blozen op de mannenzaal
huilen en lachen op de andere zaal.

Verplegen is:

Net doen of je flink bent
mensen uitwaaien
bezoek te woord staan
dankbaarheid ontvangen
fijn, een lichtje zijn voor andere mensen
houden van, geduld hebben en
geduld ontvangen, luisteren
een verlamde patiënt helpen met eten
leren waarderen dat je zelf gezond bent
mobiliseren en aktiveren,
geen onderscheid maken.

Verplegen is:

Het gevoel hebben dat je machteloos bent
hopen dat je de juiste woorden zegt
niets meer kunnen zeggen
soms moeite hebben met je zelf
twijfelen en zeker zijn
medelijden, meeleven, je afvragen
waarom?
samen hopen, samen geloven.

bidden en danken

je kollega's bemoedigen.

Verplegen is:

Jezelf proberen te blijven
ook fouten maken
de grenzen van het leven leren kennen
snel volwassen worden.

Verplegen is:

Tot het laatste toe er zijn!

Het is goed, dat eens de schijnwerper wordt gericht op het verpleegkundig personeel in ziekenhuizen etc. Daarom namen wij dit stuk over uit het blad van de Gereformeerde Bond, dat wekelijks verschijnt en de naam: „De Waarheidsvriend” draagt. Het valt op, dat het verhaal niet bol staat van allerlei vrome termen en citaten van Bijbelteksten. Daarmee moet je als verpleegster of broeder de patiënten niet aan boord komen. Wanneer je je werk consciëntieus doet, vraagt de ander misschien

op korte of langere termijn naar je diepste motivatie. Zo krijg je dan gelegenheid iets te vertellen over de kracht, die je uit je geloof put om dergelijke arbeid steeds met liefde en toewijding te verrichten. En verder is daar de brugfunctie ten opzichte van het pastoraat. Een tijdig seintje van de zuster of broeder aan een dominee kan van levensbelang zijn. Hierbij dienen wij ook te denken aan de evangelisatiefaktor. Hoeveel mensen zijn al niet via een ziekenhuisverblijf met de boodschap van het evangelie gekonfronteerd! Als we onze opdracht maar verstaan en de kansen maar grijpen! Laten we vooral in deze moderne tijd de medici en de verpleegkundigen een plaats geven in onze gebeden zowel persoonlijk als in de eredienst. Het lijkt ons niet overbodig hierop te attenderen!

O. Mooiweer, Enschede

De raad van de Nederlands Gereformeerde Kerk te Wormer deelt u mee, dat zijn predikant, ds. A. Koers, 25 jaar geleden (1 jan. 1959) in het ambt van dienaar des Woords werd bevestigd.

Wij willen u graag gelegenheid geven hem en zijn vrouw met dit heugelijke feit geluk te wensen op een receptie, die zo de Here wil, gehouden wordt op zaterdag 7 januari 1984, in onze kerk „De Wijngaard”, Dorpsstraat 134a te Wormer.

Ds. en mevr. Koers hopen dan tevens te vieren, dat zij 25 jaar getrouwd mochten zijn. Op 7 oktober j.l., de eigenlijke dag, was daar namelijk door familie-omstandigheden geen gelegenheid voor.

Daarom willen zij en wij u graag ontmoeten op die zaterdag 7 januari van 14.00-16.00 uur.

Voor de kerkeraad van de
Nederlands Gereformeerde Kerk
te Wormer,
DE JUBILEUMCOMMISSIE

Mag Youth for Christ juist nu rekenen op uw steun?

Door de poststaking liepen onze inkomsten in november sterk terug.

Youth for Christ is net als vele andere organisaties geheel afhankelijk van giften.

Mogen we in deze situatie een beroep op U doen onze organisatie niet te vergeten, opdat onze activiteiten normaal doorgang kunnen vinden!

ST. YOUTH FOR CHRIST NEDERLAND

Postbus 73, 3970 AB Driebergen
Tel. 03438-15744, tst. 25

GIRO : 17800
ABN-BANK: 55.88.36.887

Dit zijn de activiteiten:

- koffiebarwerk
- jongeren open huizen
- aanzet werklozenprojecten
- bijbelstudiegroepen
- vakantiecampen
- maandblad Aktie
- Mayday en Flevo-festival
- vormingsweekends
- schoolwerk met toneel en video
- kampen voor baanloze jongeren
- evangelisatie- en studie-en materialen

Zoekt U een camping waar U zich als Christen thuis kunt voelen?

Evangelische Camping „t BELOOFDE LAND”

biedt U o.a. een fijn programma tijdens de vakantieperiode. Tevens verhuren wij (toer)caravans. Vraag folder.

Bosweg 17 — 3781 NG Voorthuizen
Tel. 03429-2942

Reserveringen vanaf 16 januari 1984.

TE HUUR

voor

winter en zomervakantie
ons

6 pers. APPARTEMENT

in het TIROLERDORP AXAMS,
voorzien van vele extra's zoals
zwembad, sauna e.d.

Telefoon 01862-2596.

Nieuwe Opbouw-uitgave

De aangekondigde brochure over

Antroposofie

van Drs Pieter van Kampen

is te bestellen bij
Administratie „Opbouw”,
Kon. Wilhelminalaan 38,
3956 TD Leersum.

De prijs bedraagt f 3,50 plus portokosten. Bij toezending van de brochure ontvangt men tevens een accept-girokaart met het verschuldigde bedrag.

PLAATS

UW FAMILIEBERICHTEN
IN DIT BLAD !

VOOR UW DRUKWERK NAAR

DRUKKERIJ „STEENBERGEN”

NOOITGEDACHT 3 — 3701 AL ZEIST — TELEFOON 03404 - 22452

Bouw aan Opbouw

Geef een
adres door
van een
nieuwe
abonnee

- Dochter
- Zoon
- Familielid
- Vriend(in)?

Geïnteresseerd in Opbouw

abonnement
kennismakingsnummers

Naam:
Adres:
Postcode:
Woonplaats:

Sturen in envelop zonder postzegel naar Adm. Opbouw, Antwoordnr. 38,
3940 ZD Leersum.